

Oceny roku 2016 i przewidywania na rok 2017

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ostatnim tegorocznym badaniu¹ – jak co roku – prosiliśmy respondentów o ocenę wpływających dwunastu miesięcy i ich przewidywania na kolejny rok. Pytania dotyczyły spraw osobistych, rodzinnych, zawodowych, a także sytuacji w kraju i na świecie.

OCENY ROKU 2016

Rok 2016 okazał się jeszcze lepszy niż 2015 – rok do tej pory najlepiej oceniany pod względem osobistym i zawodowym². Badani ocenili go wyżej w każdym wymiarze i w niemal wszystkich są to wyniki najwyższe od momentu rozpoczęcia pomiarów. Więcej niż trzech na pięciu respondentów uważa, że rok 2016 był dobry dla nich osobiście (63%), dla ich rodziny (62%), a także dla ich zakładu pracy (63%). Podobnie jak w ubiegłych latach, opinia o wpływającym roku w sferze publicznej nie dorównuje ocenom wymiaru prywatnego. Prawie dwóch na pięciu badanych (38%) uważa, że był to dobry rok dla Polski – tym samym rok 2016, *ex aequo* z 2014, zajmuje drugie miejsce po niedoścignionym roku 1989 (62% pozytywnych ocen). Najmniej, bo jedynie jeden na pięciu respondentów (19%), dobrze ocenia ubiegły rok na świecie.

W sferze osobistej oceny roku 2016 zależą przede wszystkim od oceny własnej sytuacji materialnej – zadowoleni z własnego położenia oceniają go jako dobry dla ich rodzin i dla nich samych (po 81%); niezadowoleni z własnej sytuacji twierdzą, że był raczej zły (odpowiednio 42% i 45%) lub ani dobry, ani zły (po 38%). Mijający rok lepiej oceniają także młodszy badani, osoby z wyższym wykształceniem i respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*. Wyraźnie pozytywne opinie charakteryzują też zwolenników prawicy.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (319) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 1–11 grudnia 2016 roku na liczącej 1136 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Oceny roku 2015 i przewidywania na rok 2016”, styczeń 2016 (oprac. B. Roguska).

Sytuację w zakładzie pracy w minionym roku dobrze oceniają przede wszystkim pracownicy usług (73%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (71%), a także osoby, które stosunkowo niedawno zaczęły pracę (69% w grupie 18–24 lata i 76% wśród badanych w wieku 25–34 lata). Zdecydowanie gorzej rok 2016 oceniają rolnicy (51% ocen pozytywnych).

Na ocenę roku 2016 w Polsce wpływają przede wszystkim poglądy polityczne – ponad połowa zwolenników prawicy (57%) uważa, że był to dobry okres. Podobnego zdania jest jedynie co czwarta osoba identyfikująca się z lewicą (25%). Zdecydowanie lepiej minione dwanaście miesięcy oceniają też osoby religijne i bardziej zadowolone z własnej sytuacji materialnej. Opinie o roku 2016 na świecie są zdecydowanie gorsze niż te dotyczące Polski – jedna trzecia badanych (34%) ocenia go źle. Te opinie uzależnione są od podobnych czynników, jednak zróżnicowanie jest mniej wyraźne.

Analiza korelacji wskazuje, że dobre oceny w różnych wymiarach są ze sobą powiązane³. Osoby wyrażające satysfakcję w jednej sferze życia są też bardziej skłonne dobrze oceniać miniony rok w innych dziedzinach. Najsilniejsze związki występują między ocenami minionych dwunastu miesięcy dla badanych osobiście i dla ich rodzin (współczynnik r Pearsona = 0,85), a także między oceną sytuacji w Polsce i na świecie (r Pearsona = 0,51). Najslabiej powiązane są oceny roku 2016 dla rodzin badanych i dla Polski (r Pearsona = 0,17). Można więc powiedzieć, że badani tylko w niewielkim stopniu postrzegają swoją własną sytuację jako związaną z ogólną sytuacją w kraju.

---

³ Korelacje pomiędzy wszystkimi zmiennymi są istotne na poziomie istotności 0,01.

Tabela 1

Jaki był mijający rok dla*:	Wskazania dotyczące roku:																											
	'89	'90	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16
	w procentach																											
- Pana(i) rodziny																												
Dobry	42	33	18	17	18	22	34	41	43	40	38	31	38	35	34	35	51	49	52	55	48	50	50	47	47	54	58	62
Ani dobry, ani zły	43	40	44	44	50	50	51	44	43	43	45	46	46	42	42	42	37	39	35	33	36	39	38	36	36	34	32	29
Zły	14	25	36	38	32	27	14	14	14	17	16	22	16	23	24	22	12	12	12	12	16	11	12	16	16	12	11	8
- Pana(i) osobiście																												
Dobry	42	36	22	20	23	26	36	42	45	44	41	34	44	37	38	40	52	50	53	56	50	52	53	49	50	56	59	63
Ani dobry, ani zły	39	35	37	38	41	44	43	39	37	35	40	39	38	36	34	34	30	34	32	28	32	32	31	33	32	29	28	26
Zły	18	28	41	41	36	29	20	18	18	21	19	28	17	27	28	25	17	16	15	17	18	16	16	18	18	15	14	11
- Pana(i) zakładu pracy**																												
Dobry	28	30	18	22	26	31	41	46	42	37	35	31	31	39	39	45	53	59	56	61	53	54	55	54	52	62	58	63
Ani dobry, ani zły	35	23	21	32	33	36	35	31	32	30	33	35	34	26	30	29	26	26	26	23	30	30	26	29	27	25	28	22
Zły	23	40	57	41	36	30	19	20	22	31	26	31	31	30	27	20	16	12	12	12	15	12	15	14	17	10	10	9
Trudno powiedzieć	13	6	3	5	5	4	5	3	4	2	5	3	4	5	4	6	5	4	6	4	2	4	4	3	4	3	3	6
- Polski																												
Dobry	62	27	12	9	14	17	28	34	31	31	20	16	8	14	12	21	26	32	35	32	29	24	28	20	22	38	31	38
Ani dobry, ani zły	19	30	28	33	41	46	45	48	39	46	44	43	32	39	34	36	47	39	36	46	39	34	38	38	37	36	43	33
Zły	13	32	53	53	36	26	18	12	21	16	31	33	55	41	48	36	19	23	24	19	29	38	24	32	33	19	20	23
Trudno powiedzieć	5	11	6	5	9	11	9	6	9	7	5	9	5	6	6	7	8	7	5	4	3	4	10	10	8	7	6	6
- świata																												
Dobry	61	37	22	12	12	14	20	24	30	23	14	16	6	11	8	12	17	25	30	24	16	21	12	14	18	25	13	19
Ani dobry, ani zły	20	24	28	25	30	33	34	42	35	37	38	43	22	27	28	32	34	35	38	43	37	43	30	37	36	30	28	34
Zły	6	17	33	50	41	37	29	21	17	26	37	24	67	51	52	44	38	25	16	27	38	25	46	35	31	33	50	34
Trudno powiedzieć	13	21	16	13	17	16	17	13	18	13	11	18	5	11	12	12	11	14	15	7	9	11	12	14	15	13	9	13

* Badani oceniali miniony rok według siedmiostopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły.

W tabeli w wierszu „dobry” zsumowano odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „zły” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

PROGNOZY NA ROK 2017

Chociaż Polacy lepiej oceniają rok 2016 niż lata wcześniejsze, nie sprawia to, że bardziej optymistycznie patrzą w przyszłość. Przewidywania na rok 2017 są mniej pozytywne, niż obserwowane rok temu prognozy dotyczące 2016 roku. W każdym wymiarze mniej niż połowa badanych uznała, że będzie on lepszy niż poprzedni. W sferze prywatnej dominuje przekonanie, że będzie taki sam jak 2016. Tylko co dziesiąty respondent obawia się, że kolejny rok przyniesie pogorszenie jego sytuacji osobistej, rodzinnej lub zawodowej (odpowiednio 9%, 10% i 11%). Można więc powiedzieć, że Polacy patrzą w przyszłość z umiarkowanym optymizmem.

W kwestiach osobistych i rodzinnych optymistami są przede wszystkim ludzie młodzi. Oni także oczekują polepszenia się sytuacji w zakładzie pracy. Ponadprzeciętnym optymizmem w kwestiach zawodowych wyróżniają się też robotnicy niewykwalifikowani, badani pracujący na własny rachunek i pracownicy usług. Nieco bardziej pesymistyczni są rolnicy, chociaż nawet wśród nich jedynie co piętnasty (7%) uważa, że sytuacja się pogorszy.

Bardziej podzielone są opinie dotyczące sfery publicznej. Około jednej trzeciej respondentów spodziewa się, że następne dwanaście miesięcy przyniesie poprawę dla Polski i świata (odpowiednio 36% i 29%). Jednak prawie co czwarty (odpowiednio 24% i 21%) obawia się, że rok 2017 będzie gorszy od ubiegłego. W obydwu tych wymiarach optymistami okazują się przede wszystkim osoby religijne oraz zwolennicy prawicy, przy czym opinie dotyczące sytuacji Polski w 2017 roku są silniej spolaryzowane, a różnice pomiędzy różnymi grupami zarysowują się w tej sferze wyraźniej. W prognozach dotyczących roku 2017 na świecie można też zauważyć wpływ wieku – osoby młodsze są nastawione bardziej optymistycznie. Warto wspomnieć, że jest to jedyny wymiar, w którym przewidywania są lepsze, niż rok temu.

Podobnie jak oceny roku 2016, także przewidywania na 2017 są wewnętrznie spójne⁴. Postawa optymistyczna bardzo wyraźnie przekłada się na przewidywanie poprawy w każdej sferze. Również w przypadku prognoz najsilniejsze zależności występują między przewidywaniami poprawy sytuacji osobistej i rodzinnej (r Pearsona = 0,83), a także sytuacji w kraju i na świecie (r Pearsona = 0,71). Warto jednak zauważyć, że związek między sferami publiczną i prywatną jest silniejszy, niż w przypadku ocen roku 2016. Współczynnik r Pearsona pomiędzy każdą parą zmiennych wynosi nie mniej niż 0,43.

---

⁴ Korelacje pomiędzy wszystkimi zmiennymi są istotne na poziomie istotności 0,01.

Tabela 2

Jaki będzie następny rok dla*:	Wskazania dotyczące roku:																										
	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17
w procentach																											
- Pana(i) rodziny																											
Lepszy	41	29	16	37	25	39	40	30	35	31	28	26	29	27	33	54	41	50	41	42	42	23	29	38	43	44	38
Taki sam	19	31	31	36	42	36	36	26	38	40	43	40	44	41	44	32	42	33	39	42	34	38	40	42	42	36	41
Gorszy	19	22	41	14	16	10	8	33	15	18	17	24	19	20	12	5	7	6	14	10	15	28	23	11	5	9	10
Trudno powiedzieć	21	18	12	13	17	15	15	11	12	10	12	10	8	12	13	10	10	10	7	6	9	11	8	9	10	11	11
- Pana(i) osobiście																											
Lepszy	42	30	18	39	28	41	43	30	37	34	30	29	32	30	35	54	44	50	44	45	44	26	34	41	46	45	41
Taki sam	20	28	28	34	39	34	32	28	36	37	40	38	40	38	42	32	39	33	36	38	33	35	37	38	39	36	40
Gorszy	18	23	42	14	17	12	10	31	17	19	16	22	19	22	14	5	8	8	13	10	14	28	20	12	6	8	9
Trudno powiedzieć	19	18	12	13	16	13	15	12	10	11	13	11	9	10	10	9	9	9	7	7	9	11	9	9	9	11	10
- Pana(i) zakładu pracy**																											
Lepszy	32	24	16	33	32	39	39	32	33	33	26	22	28	25	30	47	41	46	42	41	40	23	29	40	43	40	34
Taki sam	18	25	25	33	34	30	34	28	28	31	36	35	38	38	38	35	41	32	35	41	41	42	41	38	37	40	43
Gorszy	21	29	42	19	14	13	10	24	24	23	21	27	23	24	16	7	8	6	14	9	11	22	22	12	8	8	11
Trudno powiedzieć	27	21	17	15	19	18	17	16	15	13	18	15	11	14	16	11	9	16	8	9	8	13	8	10	12	12	13
- Polski																											
Lepszy	44	35	21	44	33	41	41	37	41	30	26	27	30	28	35	49	41	62	34	42	44	20	20	36	40	37	36
Taki sam	11	22	21	24	30	21	29	18	26	33	36	27	31	28	34	29	33	21	35	35	28	26	31	35	35	23	26
Gorszy	18	19	40	12	12	16	8	25	16	23	20	30	25	29	16	9	10	5	21	13	16	39	33	16	9	24	24
Trudno powiedzieć	27	24	18	20	25	22	22	20	18	15	18	15	15	15	15	13	17	12	10	10	12	15	16	13	16	16	14
- świata																											
Lepszy	39	35	22	36	30	40	38	33	38	29	25	29	28	26	36	43	40	49	36	43	40	17	21	36	35	27	29
Taki sam	13	25	24	25	29	24	31	28	28	34	38	26	31	31	30	31	32	29	33	34	31	25	31	34	33	24	28
Gorszy	10	9	25	11	10	8	5	9	9	17	12	25	21	21	13	7	7	4	19	10	13	39	27	12	13	29	21
Trudno powiedzieć	37	31	29	28	31	28	26	29	25	19	25	20	20	23	21	18	21	18	12	13	16	19	21	18	19	20	22

* Badani odpowiadali używając siedmiostopniowej skali: 1 – o wiele lepszy niż rok 2016, 2 – lepszy, 3 – nieco lepszy, 4 – taki sam, 5 – nieco gorszy, 6 – gorszy, 7 – dużo gorszy niż rok 2016. W tabeli w wierszu „lepszy” zsumowano odpowiedzi od 1 do 3, a w wierszu „gorszy” – od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

Podobnie jak w poprzednich latach, Polacy zdecydowanie lepiej oceniają rok 2016 w sferze osobistej, rodzinnej i zawodowej niż publicznej. Dla nich samych, ich rodzin i zakładów pracy był to najlepszy okres od 1989 roku. Zdecydowanie gorsza jest opinia o sytuacji Polski i świata w minionym roku, chociaż ocena jest stosunkowo wysoka w porównaniu do lat poprzednich. We wszystkich wymiarach rok 2016 oceniony został lepiej niż 2015.

Satysfakcja z mijających dwunastu miesięcy niekoniecznie przekłada się jednak na wyższe oczekiwania wobec kolejnego roku. Podobnie jak wcześniej, Polacy patrzą w przyszłość z umiarkowanym optymizmem – spodziewają się, że rok 2017 będzie dla nich nie gorszy, niż 2016. Biorąc pod uwagę wysokie oceny ubiegłego roku można powiedzieć, że są to wysokie oczekiwania. Większe obawy towarzyszą opiniom dotyczącym sytuacji Polski i świata, jednak także w tych wymiarach przeważa optymizm.

Opracował
Antoni GŁOWACKI